

Υπόθεση C-366/19

**Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98,
παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου**

Ημερομηνία καταθέσεως:

8 Μαΐου 2019

Αιτούν δικαστήριο:

Sofiyski rayonen sad (Βουλγαρία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

19 Απριλίου 2019

Ενάγουσα:

«BOSOLAR» EOOD

Εναγομένη:

«CHEZ ELEKTRO BULGARIA» AD

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

Διαφορά οφειλόμενη σε μη εκτέλεση συμβάσεως για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Αντικείμενο και νομική βάση της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

Η αίτηση για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως διέπεται από το άρθρο 267, παράγραφος 2, της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ) και αφορά τη συμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης διατάξεως του βουλγαρικού δικαίου που τροποποιεί ουσιωδώς τους όρους αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε ήδη συναφθείσες μακροπρόθεσμες συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Προδικαστικά ερωτήματα

- 1) Αντιβαίνει στο άρθρο 16 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο ρυθμίζει το δικαίωμα της επιχειρηματικής

ελευθερίας στην έννομη τάξη της Ένωσης, εθνική διάταξη, όπως το άρθρο 18 των Prehodni i zaklyuchitelni razporedbi na Zakona za izmenenie i dopalnenie na zakona za energetikata (μεταβατικών και τελικών διατάξεων του νόμου για την τροποποίηση και τη συμπλήρωση του νόμου περί ενεργείας, στο εξής: PZR ZIDZE), βάσει του οποίου ένα από τα ουσιώδη στοιχεία της συμβάσεως (η τιμή) τροποποιείται διά νομοθετικής πράξεως υπέρ ενός συμβαλλομένου, παρά τη συναφθείσα σύμβαση και την υφιστάμενη συμβατική σχέση που διέπονται από ειδικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας;

- 2) Πρέπει η αρχή της ασφάλειας δικαίου να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύει την αναθεώρηση έννομων σχέσεων που διαμορφώθηκαν δυνάμει ειδικών διατάξεων μεταξύ ιδιωτών ή μεταξύ κράτους και ιδιωτών, στην περίπτωση που η εν λόγω αναθεώρηση επηρεάζει δυσμενώς τις δικαιολογημένες προσδοκίες των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου και τα ήδη κεκτημένα δικαιώματά τους;
- 3) Πρέπει η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, ως θεμελιώδης αρχή του δικαίου της Ένωσης, λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Plantanol (C-201/08, ΕΕ:C:2009:539), να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απαγορεύεται σε κράτος μέλος να τροποποιήσει το νομικό καθεστώς που ισχύει για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές χωρίς επαρκή διασφάλιση της προβλεψιμότητας, καταργώντας -πρόωρα- μέτρα, που προβλέπονται από τον νόμο για την προώθηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και αφορούν μακροπρόθεσμες συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, κατά παράβαση των όρων υπό τους οποίους ιδιωτικοί φορείς έχουν επενδύσει στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και έχουν συνάψει μακροπρόθεσμες συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας με ελεγχόμενες από το κράτος επιχειρήσεις παροχής ηλεκτρικής ενέργειας;
- 4) Έχουν τα άρθρα 3 και 4 της οδηγίας 2009/28/ ΕΚ σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, λαμβανομένων υπόψη των αιτιολογικών σκέψεων 8 και 14 της οδηγίας, την έννοια ότι επιβάλλουν στα κράτη μέλη να εξασφαλίζουν, με εθνικά μέτρα για τη μεταφορά της οδηγίας, συνθήκες ασφάλειας δικαίου στους επενδυτές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, συμπεριλαμβανομένης της ηλιακής ενέργειας;

Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό: Συνάδει προς τα άρθρα 3 και 4, σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 14 της οδηγίας 2009/28, εθνική διάταξη, όπως το άρθρο 18 των PZR ZIDZE, η οποία τροποποιεί ουσιωδώς τους προτιμησιακούς όρους αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ακόμη και σε μακροπρόθεσμες συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από τις πηγές αυτές οι οποίες έχουν ήδη

συναφθεί σύμφωνα με τα αρχικώς θεσπισθέντα εθνικά μέτρα για τη μεταφορά της οδηγίας;

- 5) Με ποιον τρόπο πρέπει να ερμηνεύεται σε εθνικό επίπεδο η έννοια «κράτος μέλος» προς τον σκοπό της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης; Περιλαμβάνει η εν λόγω έννοια, λαμβανομένης υπόψη της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1990, Foster κ.λπ. (C-188/89, EE:C:1990:313) και των μεταγενέστερων αποφάσεων του Δικαστηρίου σε αυτή τη νομολογιακή γραμμή, και τον πάροχο υπηρεσίας γενικού οικονομικού συμφέροντος (παροχή ηλεκτρικής ενέργειας), όπως η εναγομένη επιχείρηση στο πλαίσιο της εκκρεμούς ένδικης διαδικασίας, στην οποία έχει ανατεθεί, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον νόμο, η παροχή της υπηρεσίας αυτής με πράξη δημόσιας αρχής και υπό την εποπτεία της αρχής αυτής;

Νομοθεσία και νομολογία του δικαίου της Ένωσης

Άρθρα 16 και 20 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης· αιτιολογικές σκέψεις 8 και 14 καθώς και άρθρα 3 και 4 της οδηγίας 2009/28/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την τροποποίηση και τη συνακόλουθη κατάργηση των οδηγιών 2001/77/ΕΚ και 2003/30/ΕΚ (ΕΕ 2009, L 140, σ. 16)· αποφάσεις του Δικαστηρίου της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Plantanol (C-201/08, EE:C:2009:539) και της 12ης Ιουλίου 1990, Foster κ.λπ. (C-188/89, EE:C:1990:313).

Εθνικές διατάξεις

Zakon za energijata ot vazobnovyaemi iztochnitsi (νόμος περί της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, στο εξής ZEVI):

Άρθρο 31. (1) Ο δημόσιος πάροχος ή οι τελικοί προμηθευτές αγοράζουν την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές στην προτιμησιακή τιμή που έχει καθοριστεί από την KEVR [Komisia za energiyno i vodno regulirane (ρυθμιστική επιτροπή για την ενέργεια και το νερό)] και η οποία ίσχυε κατά τον χρόνο ενάρξεως της λειτουργίας της εγκαταστάσεως παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, όπως ορίζεται στον Zakon za ustroystvo na teritoriata [(νόμο περί χωροταξικού σχεδιασμού)]...

(2) Η κατά την παράγραφο 1 ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές αγοράζεται βάσει μακροπρόθεσμων συμβάσεων αγοράς ...

...

(4) Η τιμή της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές παραμένει αμετάβλητη κατά τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως αγοράς σύμφωνα με την

παράγραφο 2, με εξαίρεση τις περιπτώσεις του άρθρου 32, παράγραφος 4. Μετά τη λήξη της, παύουν να ισχύουν οι προτιμησιακές τιμές.

(5) Ο δημόσιος πάροχος ή οι τελικοί προμηθευτές αγοράζουν την ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές υπό τους ακόλουθους όρους:

1. σε προτιμησιακή τιμή για ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας μέχρι το ύψος της συγκεκριμένης καθαρής παραγωγής ηλεκτρισμού, βάσει του οποίου καθορίστηκαν οι προτιμησιακές τιμές στις σχετικές αποφάσεις της KEVR.

...

(8) Στις περιπτώσεις που η επένδυση για την κατασκευή εγκατάστασης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές χρηματοδοτείται από πόρους στο πλαίσιο εθνικού ή ενωσιακού καθεστώτος στηρίξεως, ο δημόσιος πάροχος ή ο αντίστοιχος τελικός προμηθευτής αγοράζει την ηλεκτρική ενέργεια στις τιμές που καθορίζονται για τις επιμέρους κατηγορίες από την KEVR υπό τους όρους και κατά τη διαδικασία που προβλέπονται στον οικείο κανονισμό σύμφωνα με το άρθρο 36, παράγραφος 3, του Zakon za energetikata [(νόμου περί της ενέργειας)].

Άρθρο 32. (1) Η KEVR καθορίζει προτιμησιακές τιμές για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ...:

1. κατ' έτος μέχρι την 30ή Ιουνίου·
2. σε περίπτωση που, έπειτα από ανάλυση των στοιχείων τιμολογήσεως της παραγράφου 2, διαπιστώσει σημαντική μεταβολή σε κάποιο από αυτά.

(2) Οι προτιμησιακές τιμές της παραγράφου 1 καθορίζονται βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται στον οικείο κανονισμό σύμφωνα με το άρθρο 36, παράγραφος 3, του Zakon za energetikata, λαμβανομένων υπόψη του τύπου της ανανεώσιμης πηγής, του είδους της τεχνολογίας, της εγκατεστημένης παραγωγικής ικανότητας της εγκατάστασης, του τόπου και τρόπου συναρμολογήσεως των διατάξεων.

(3) Η προτιμησιακή τιμή για ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές καθορίζεται για όλη τη διάρκεια ισχύος της συμβάσεως αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 2. Μετά τη λήξη της, παύουν να ισχύουν οι προτιμησιακές τιμές.

(4) Έως την 30ή Ιουνίου κάθε έτους, η KEVR επικαιροποιεί την προτιμησιακή τιμή για την ηλεκτρική ενέργεια από βιομάζα βάσει ενός συντελεστή, ο οποίος λαμβάνει υπόψη τις μεταβολές της αξίας των στοιχείων τιμολογήσεως που αναφέρονται στην παράγραφο 2, σημεία 6, 7 και 8.

Zakon za izmenenie i dopalnenie na Zakona za energetikata (νόμος για την τροποποίηση και τη συμπλήρωση του νόμου περί ενεργείας, στο εξής: ZIDZE)

§ 18. (1) Για τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μέσω εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας που κατασκευάστηκαν από πόρους στο πλαίσιο εθνικού ή ενωσιακού καθεστώτος στηρίξεως και για τις οποίες υποβλήθηκαν αιτήσεις ενισχύσεως μέχρι την έναρξη ισχύος του Zakon za energiyata ot vazobnovyaemi iztochnitsi, ισχύουν οι τιμές που προβλέπονται στο άρθρο 31, παράγραφος 8, του ίδιου νόμου, οι οποίες καθορίστηκαν εσχάτως με απόφαση της KEVR κατά την έναρξη ισχύος του νόμου αυτού.

(2) Έως την 31η Ιουλίου 2015, οι παραγωγοί που ορίζονται στην παράγραφο 1 πρέπει να εναρμονίσουν τις συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας, τις οποίες έχουν συνάψει με τον δημόσιο πάροχο ή τον εκάστοτε τελικό προμηθευτή, υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1.

(3) Μετά τη λήξη της προθεσμίας της παραγράφου 2, ο δημόσιος πάροχος ή ο αντίστοιχος τελικός προμηθευτής αγοράζει την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια στις τιμές που προβλέπονται στην παράγραφο 1.

(4) Η παράγραφος 3 εφαρμόζεται επίσης σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν τηρείται η υποχρέωση της παραγράφου 2.

(5) Τα άρθρα 31, παράγραφος 4, και 32, παράγραφος 3, του Zakon za energiyata ot vazobnovyaemi iztochnitsi δεν εφαρμόζονται στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παραγράφου 1. Μετά τη λήξη ισχύος της συμβάσεως αγοράς σύμφωνα με το άρθρο 31, παράγραφος 2, του Zakon za energiyata ot vazobnovyaemi iztochnitsi, παύουν να ισχύουν οι προτιμησιακές τιμές.

Συνοπτική έκθεση των πραγματικών περιστατικών

- 1 Η μονοπρόσωπη εταιρία «BOSOLAR» EOOD (στο εξής: ενάγουσα) είχε συνάψει σύμβαση με την ανώνυμη εταιρία «CHEZ ELEKTRO BULGARIA» AD (στο εξής: εναγομένη), δυνάμει της οποίας η ενάγουσα πωλούσε ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές παραγόμενη σε φωτοβολταϊκή μονάδα ηλεκτροπαραγωγής και η εναγομένη αγόραζε το σύνολο της παραγόμενης και εξαγόμενης από την πρώτη ποσότητας ηλεκτρικής ενέργειας. Η διάρκεια ισχύος της συμβάσεως ανέρχεται σε 20 έτη. Σύμφωνα με το άρθρο 11, παράγραφος 4, της συμβάσεως, η παραγόμενη και εξαγόμενη ηλεκτρική ενέργεια αγοράζεται σε προνομιακή τιμή που έχει καθοριστεί από την KEVR σύμφωνα με τις διατάξεις του ZEVI. Σύμφωνα με τα άρθρα 31, παράγραφος 4 και 32, παράγραφος 3 του ZEVI, η προτιμησιακή τιμή για την ηλεκτρική ενέργεια που έχει αγοραστεί δυνάμει της συμβάσεως παραμένει αμετάβλητη καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος της.
- 2 Σύμφωνα με τις συμβατικές διατάξεις, η ενάγουσα παρήγαγε ηλεκτρική ενέργεια, την προμήθευσε στην εναγομένη και εξέδωσε τιμολόγια συνολικού ύψους 9 386,52 BGN. Δεδομένου ότι η εναγομένη δεν κατέβαλε το ποσό που τιμολογήθηκε, η ενάγουσα της κοινοποίησε εξώδικη όχληση για το εν λόγω ποσό, η οποία καταρτίστηκε ενώπιον συμβολαιογράφου. Η εναγομένη προέβαλε

αντιρρήσεις κατά της εν λόγω απαιτήσεως ισχυριζόμενη ότι τα εκδοθέντα τιμολόγια δεν συνάδουν προς τη συναφθείσα σύμβαση, δεδομένου ότι δεν αναγραφόταν σε αυτά η τιμή στην οποία όφειλε αυτή να αγοράσει την παραγόμενη ηλεκτρική ενέργεια. Συναφώς, η εναγομένη επικαλέστηκε το άρθρο 18 των Prehodni i zaklyuchitelni razporedbi na Zakona za izmenenie i dopalnenie na zakona za energetikata (μεταβατικών και τελικών διατάξεων του νόμου για την τροποποίηση και τη συμπλήρωση του νόμου περί της ενέργειας, στο εξής: PZR ZIDZE), με το οποίο μειώθηκε η τιμή αγοράς της ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες φωτοβολταϊκές πηγές.

- 3 Η ενάγουσα θεωρεί ότι το άρθρο 18 των PZR ZIDZE δεν εφαρμόζεται στη συμβατική σχέση μεταξύ αυτής και της εναγομένης, δεδομένου ότι αντίκειται στις διατάξεις του ZEVÍ και του δικαίου της Ένωσης. Για τον λόγο αυτό, άσκησε αγωγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου.

Κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 4 Κατ' αρχάς, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι το άρθρο 18 των PZR ZIDZE αντίκειται προς τις θεμελιώδεις αρχές του δικαίου της Ένωσης που κατοχυρώνονται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) και ιδίως προς τις αρχές του άρθρου 16 του Χάρτη σχετικά με την επιχειρηματική ελευθερία και του άρθρου 20 του Χάρτη σχετικά με την ισότητα έναντι του νόμου.
- 5 Κατά την ενάγουσα, οι αρχές που είναι επιφορτισμένες με την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης οφείλουν, λαμβανομένης υπόψη της επιχειρηματικής ελευθερίας, να διασφαλίζουν την προστασία των εννόμων συμφερόντων νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου, θεσπίζοντας δεσμευτικούς όρους για την άσκηση της δραστηριότητάς τους (απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Σεπτεμβρίου 1979, SpA Eridania, 230/78, ΕΕ:C:1979:216, σκέψη 31). Περαιτέρω, η ενάγουσα επισημαίνει ότι στην επιχειρηματική ελευθερία περιλαμβάνονται η ελευθερία επιλογής οικονομικού εταίρου (απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Ιουλίου 1991, Neu κ.λπ., C-90/90 και C-91/90, ΕΕ:C:1991:303, σκέψη 13) καθώς και η ελευθερία προσδιορισμού των τιμών έναντι συγκεκριμένης αντιπαροχής (απόφαση του Δικαστηρίου της 22ας Μαρτίου 2007, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-437/04, C:2007:178, σκέψη 51). Θεωρεί ότι εν προκειμένω θίγεται η ελευθερία των συμβάσεων. Ενώ, αρχικά, το κράτος καθόρισε τις προϋποθέσεις, υπό τις οποίες νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου αποφασίζουν να πραγματοποιήσουν μακροπρόθεσμες επενδύσεις και να συνάψουν συμβατικές σχέσεις με επιχειρήσεις που παρέχουν ρυθμιζόμενες δημόσιες υπηρεσίες, στη συνέχεια, τροποποίησε τη νομοθεσία όσον αφορά ένα ουσιώδες στοιχείο των ήδη υφισταμένων συμβατικών σχέσεων και, κατ' αυτόν τον τρόπο, τροποποίησε μονομερώς ουσιώδεις όρους των υφισταμένων συμβάσεων.
- 6 Η ενάγουσα ισχυρίζεται ότι παραβιάζεται, επίσης, η αρχή της ισότητας των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου έναντι του νόμου, σύμφωνα με την οποία

παρόμοιες περιπτώσεις δεν μπορούν να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισης και διαφορετικές περιπτώσεις δεν μπορούν να αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο, εκτός εάν η διαφορετική μεταχείριση δικαιολογείται αντικειμενικά. Παρότι, όσον αφορά τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εφαρμόζεται, καταρχήν, η προτιμησιακή τιμή που ίσχυε κατά τη χρονική στιγμή της ενάρξεως λειτουργίας της εγκατάστασης παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, όσον αφορά τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές που εμπίπτουν στο άρθρο 18 των PZR ZIDZE, εφαρμόζεται η τιμή που έχει καθοριστεί βάσει της τελευταίας αποφάσεως της KEVR, πριν από την τροποποίηση που εισήχθη με το άρθρο 18. Επιπλέον, το άρθρο 18 επιφέρει ως συνέπεια την εφαρμογή διαφορετικών τιμών για ηλεκτρική ενέργεια από φωτοβολταϊκούς σταθμούς ισχύος, οι οποίοι ασκούσαν παρεμφερή οικονομική δραστηριότητα, διέθεταν την ίδια εγκατεστημένη παραγωγική ικανότητα και έχουν κατασκευαστεί με δημόσιους πόρους από το κρατικό ταμείο γεωργίας «Zemедelie» κατά το ίδιο ποσοστό, αναλόγως του εάν οι εν λόγω σταθμοί ισχύος ενέπιπταν ή όχι στο άρθρο 18. Κατά την ενάγουσα, αυτή η διαφορετική μεταχείριση δεν δικαιολογείται από αντικειμενικό λόγο και, ως εκ τούτου, συνιστά παράβαση του άρθρου 20 του Χάρτη.

- 7 Επιπλέον, η ενάγουσα παραπέμπει στη νομολογία του Δικαστηρίου σύμφωνα με την οποία, κατά την εκτέλεση των μέτρων εφαρμογής κανονιστικής ρυθμίσεως της Ένωσης, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ασκούν τη διακριτική τους ευχέρεια, ιδίως, τηρώντας τις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, μεταξύ των οποίων τις αρχές της ασφάλειας δικαίου, της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της αναλογικότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου 2011, Kurt και Thomas Etling κ.λπ., C-230/09 και C-231/09, ΕΕ:С:2011:271, σκέψη 74). Επισημαίνει, επίσης, ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ασφάλειας δικαίου, από την οποία απορρέει η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, επιτάσσει να είναι σαφής και ακριβής η νομοθετική ρύθμιση που επιφέρει δυσμενείς συνέπειες έναντι των ιδιωτών, η δε εφαρμογή της να μπορεί να προβλεφθεί από τους ιδιώτες (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 2013, Test Claimants in the Franked Investment Income Group Litigation, C-362/12, ΕΕ:С:2013:834, σκέψη 44).
- 8 Κατά την ενάγουσα, η διατύπωση του άρθρου 18 των PZR ZIDZE δεν επιτρέπει τη σαφή κατανόηση του ακριβούς περιεχομένου του χωρίς τη συστηματική εξέταση διάφορων νομοθετικών διατάξεων. Περαιτέρω, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι δεν πληρούται, επίσης, η επιταγή προβλεψιμότητας του αντίκτυπου των νομοθετικών διατάξεων. Η αναδρομική εφαρμογή νομοθετικής διατάξεως, δυνάμει της οποίας ρυθμίζονται με διαφορετικό τρόπο υφιστάμενες συμβατικές σχέσεις, δεν λαμβάνει, σαφώς, υπόψη την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των υποκειμένων δικαίου και δεν μπορεί, από την πλευρά τους, να θεωρηθεί προβλέψιμη. Επίσης, η ενάγουσα επισημαίνει ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, η επιταγή της ασφάλειας δικαίου και η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης πρέπει να τηρούνται με ιδιαίτερη αυστηρότητα, οσάκις πρόκειται για διατάξεις που μπορούν να έχουν οικονομικές

επιπτώσεις, ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν με ακρίβεια την έκταση των υποχρεώσεων που τους επιβάλλουν (βλ. απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Απριλίου 2004, Sudholz, C-17/01, ΕΕ:C:2004:242, σκέψη 34).

- 9 Η ενάγουσα δίδει έμφαση στην απόφαση του Δικαστηρίου της 10ης Σεπτεμβρίου 2009, Plantanol (C-201/08, ΕΕ:C:2009:539), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι η πρόωρη κατάργηση ενός ισχύοντος προτιμησιακού καθεστώτος φορολογικής μεταχειρίσεως των βιοκαυσίμων ή των ανανεώσιμων καυσίμων, κατά παρέκκλιση από το χρονικό πεδίο εφαρμογής τους που είχε προηγουμένως προσδιοριστεί, συνιστά παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Κατά την ενάγουσα, από την απόφαση αυτή προκύπτει ότι τα συμφέροντα επιχειρηματιών, οι οποίοι ξεκίνησαν τις δραστηριότητές τους υπό το κράτος του καθεστώτος φορολογικής απαλλαγής που είχε αρχικά καθοριστεί υπέρ των βιοκαυσίμων και προέβησαν προς τούτο σε δαπανηρές επενδύσεις, ενδέχεται να θίγονται σημαντικά εξαιτίας μιας πρόωρης κατάργησης του εν λόγω συστήματος, πολύ περισσότερο όταν η κατάργηση αυτή έλαβε χώρα αιφνίδια και απρόβλεπτα, χωρίς να παρασχεθεί στους επιχειρηματίες ο απαραίτητος χρόνος προσαρμογής στο νέο νομοθετικό καθεστώς.
- 10 Περαιτέρω, η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, προς τον σκοπό της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης, η εναγομένη επιχείρηση εξομοιώνεται με το κράτος, ήτοι θεωρείται ότι αποτελεί έκφραση του κράτους, δεδομένου, μάλιστα, ότι έχει τη νομική μορφή εμπορικής εταιρίας, χωρίς, ωστόσο, να ασκεί ελεύθερη εμπορική δραστηριότητα σύμφωνα με τις γενικές αρχές, αλλά παρέχει υπηρεσία γενικού οικονομικού συμφέροντος, η οποία της έχει ανατεθεί από το κράτος, στο πλαίσιο ειδικής διαδικασίας, δυνάμει πράξεως της δημόσιας αρχής (εν προκειμένω πράξεως της KEVR) και υπό την εποπτεία αυτής. Προς επίρρωση του επιχειρήματος αυτού, η ενάγουσα επικαλείται την απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1990, Foster κ.λπ. (C-188/89, ΕΕ:C:1990:313, σκέψη 20). Κατά την ενάγουσα, η εναγομένη επιχείρηση, η οποία έχει εξαιρετικές εξουσίες σε σχέση με τους εφαρμοστέους στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών κανόνες, καταλέγεται μεταξύ των φορέων κατά των οποίων χωρεί επίκληση των διατάξεων οδηγίας δυνάμενων να έχουν άμεσο αποτέλεσμα (απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Ιουνίου 2012, GDF Suez/Επιτροπής (T-370/09, ΕΕ:T:2012:333, σκέψη 314).
- 11 Τέλος, η ενάγουσα διατείνεται ότι η επίμαχη εθνική νομοθετική διάταξη δεν πληροί τις βασικές απαιτήσεις που επιβάλλει η οδηγία 2009/28 στα κράτη μέλη, ιδίως στα άρθρα 3 και 4 σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 14. Η ενάγουσα υποστηρίζει ότι, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού της εν λόγω οδηγίας, που συνίσταται στην παροχή μακροπρόθεσμης σταθερότητας στους οικονομικούς φορείς, η οποία απαιτείται για βιώσιμες επενδύσεις στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και στην παροχή επενδυτικής ασφάλειας, το άρθρο 18 των PZR ZIDZE δεν συνάδει προς τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από τα άρθρα 3 και 4 σε συνδυασμό με τις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 14 της εν λόγω οδηγίας.
- 12 Η εναγομένη αμφισβητεί τα επιχειρήματα της ενάγουσας.

Συνοπτική έκθεση του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως

- 13 Λαμβανομένων υπόψη των εκτεθέντων πραγματικών περιστατικών και των ισχυρισμών που προέβαλε η ενάγουσα, είναι, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, ουσιώδους σημασίας για την επίλυση της διαφοράς να κριθεί κατά πόσον το άρθρο 18 των ΡΖΡ ΖΙΔΖΕ συνάδει με το δίκαιο της Ένωσης.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ